

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 46.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 14. november 1936.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

10. árg.

Tingstarvið

eigur í fyrstu syftu vera
inntøkustarv.

Orka tingmenn at lata gamalt fara og standa
sum ein maður í stríðnum fyri at veita tingu
innløgur?

Fiskimanna umsóknirnar, arbeidaranna umsóknirnar, umstøðurnar hjá kommununum, tær mongu umsóknirnar um stuðning til lendingar, brýr og vegir o. s. fr., Føroya lands, Føroya fólks krøv til Føroya lands lögting um hjálp í vanda, um stuðul til framtak eiga at mana Føroya lögtingsmonnum so sterkt til at handla, gera sitt ítarsta, at allir sum ein taka undir við javnaðarmonnum um at rýma gamlar prinsipskansar og ganga nýggjar inntøkuleiðir, sum í fyrstu syftu ikki nerva hin minni-menta, men geva tingu fleiggjarligan stimbur at leiða fólk og land heilskapað út úr kreppuni.

Hvor einasti tingmaður, sambandsmaður, sjálfstýrismaður, javnaðarmaður og vinnuflokksmaður, allir uttan undantak eru eins og hvor einasti skilamaður í Føroyum greiðir yvir, at Føroya lögting orkar ikki at veita landi og fólki kreppuhjálp, ífall tað ikki fær sær nýggjar inntøkur.

Men higartil hava flestir lögtingsmenn eins og meirlutin av Føroya fólki ikki tikið konsekvensurnar av hesari ástøð, av hesum beiska kennsgeringi.

Fleirtalið av Føroya lögtingi eins og meirlutin av Føroya fólki hava aftrað seg, hava hildið aftur, tá ið talan hevur verið um at ganga radikalar inntøkuleiðir og rýma gamlar, liberalistiskar prinsipskansar.

Javnaðarmenn hava mælt til at gera álvara av at fáa tingu nýggjar inntøkur á ein lagaligan um enn radikalan hátt.

Adaltráðurin í hugsan javnaðarflokksins víðvíkjandi hesum nýggju inntøkum hevur verið:

fyrst at taka tann pening, sum fer út av landinum sum reinur vinningur í útlendskar privatkapitalistiskar lummar

og síðan at leggja avgift á luksus og víðurskifti, ið ikki nerva hin minna mannin í samfelaginum.

Av hesum inntøkuleiðum kunnu nevast:

Einkarsøla ella landshandil en gros við:

tubbakki og tennstikkum, rúsdrekka og oli, salti, koli og kokes, olju ella avgift á olju við maksimálprisi, radio, radiogreiðum og lutum, øllum gummivorum, bilum, bilgreiðum og lutum, elektriskum greiðum og lutum, elektriskum maskinum.

Herafturat vilja javnaðarmenn: vífoka luksustollin, innføra tempskatt og hækka hin beinleiðis skattin á tær stóru inntøkurnar.

Hesar inntøkuleiðirnar vilja geva um eina hálva millión um árið og stimbra lögtingið at yvirtaka:

kommununnar part av ellisrentuni, kommununnar part við innføringini av invaliturentuni, kommununnar part av sjúkrahútslunum, kommununnar part av læraralønunum.

Herafturat vildi lögtingið fingið evnrir at:

gljøgnumført ministeriis uppskot um kostskúlin, styðja vegar, brúgva- og lendingabygging í nógv størri mun enn nú, og

styðja vinnulívið munagott bæði á sjógv og á landi.

Vilja tingmenn fylkjast við javnaðarmonnum ella vilja teir aftur í ár aftra seg?

Á Føroya Lögtingi 1936.

Stjórnarumskipan.

Kallsøy

greiddi frá málinum, sum gongur út uppá, at bert ein ministari skal hava við allar føroyskar sakir at gera, so sum tað var áður, tó við tí broytan, at ein føroyskur juristur verður settur á tað ministeriella kontórið, sum fær við tær føroysku sakirnar at gera.

A. Samuelsen:

Vi ónsker ikki, at der skal foretages videre i Sagen.

Dam:

Tað ræður um, at sakirnar ligga soleiðis fyri, at tær skjóttast og greiðast kunna handfarast, vit vilja tí styðja málið um at fáa tær føroysku sakirnar saman í eitt ministerium.

A. Samuelsen:

Alle færøske Sager skal ifølge den nuværende Ordning forelægges Statsministeren.

Patursson:

Í 1814 vórðu vit tiknir frá Noregi og tvey ár seinni varð lögtingið avtikið. Nú eru stundir at fáa tað gamla lögtingið aftur við fullum löggevuvaldi. At ganga til Stauning at bidda, søkka vit bara djúpari og djúpari niður. Stauning tvingaði føroyskar reiðarar at slova solucentral. Teiringu tá eina millión. Vit kunna ikki lata Stauning halda okkum niðri í øskuni við at geva okkum ein bita nú og tá.

Dam:

Hava reiðarar latið Stauning drigið seg niður í øskuna, so má Patursson heldur ripa nevan í borðið fyri nosini á reiðarunum enn at neva í borðið her. At Stauning hevur latið pening til reiðarar, má vera tí, at teir hava biðið um hjálp.

Vit vilja ikki fara inn í eitt konservativt sjálfstýri, hvar tann fátæki ikki skal fáa ein jarðateig. Vilja vit hava eitt fult og heilt sjálfstýri, mega vit gera alt, fyri at fólkið skal kunna liva í Føroyum og kunna bera sjálfstýrið. Patursson átti at

takka Stauningi fyri, at hann fekk solucentralin í lag og veitti eina millión.

Lóg fyri Føroyar um vinnumál.

Mitens:

Í Føroyum skulu Føroyingar ráða. Hetta er sjálfstýrisins stevnskrá. Vit gingu til valg uppá, at Føroyingar skulu krevja löggevuvald í øllum vinnumálum fyrst og fremst fiskiskapi og jarðabráki og rætt at áseta skattir, toll og aðrar avgiftir.

A. Samuelsen:

Fyri at Føroyingar kunna fáa löggevuvald krevst grunnlógarbroyting. Okkara flokkur er fmóti uppskotinum.

Danbjørg:

Tað er mikið rætt, at lögtingið má fáa sær inntøkur; men tað batar einki, um vit fáa löggevuvald, tá inntøkumálini verða dripin her í tinghúsinum.

Vit javnaðarmenn høvdu góð uppskot frammi í vár, sum kundu givið tingu inntøkur. Tey vórðu dripin her. Vit kunna ikki geva Dønum skuld fyri tað. Høvdu vit javnaðarmenn fleirtal her á tingi, skuldu vit nekk veitt tingu inntøkur. Eg vil ráða hinum trimum flokkunum til annað hvørt at ganga javnaðarmannaleiðina ella lata vera at stilla menn upp til val.

Studningur til snoris- og togverksmiðju.

Nolsøe

greiddi frá málinum. Ein Vestmenningur, Brynjólvur á Heygum, hevur verið í Reykjavík og lært at gera togverk. Hann hevur fingið ein Íslending at hjálpa sær at seta maskinur upp og verða eina tíð í Føroyum og leggja Føroyingum lag á togvirki. Nú søkir Brynjólvur tingið um lán og stuðning til stovnan av togvirki í Vestmanna.

A. Samuelsen:

Vit megja ansa eftir, hvat av peningi vit jatta frá lögtinginum. Ein onnur umsókn av sama slag er innkomin. Vit kunna ikki styðja tær umsóknir av sama slag.

J. Nielsen:

Vit javnaðarmenn vilja styðja allar tær fyrileikur, sum kunna veita pening til landið ella forða fyri, at peningur streymar út úv landi okkara. Hvar tingið ikki pening, so mega vit hjálpa á annan hátt, t. d. kann tingið garantera fyri einum láni. Fyri snorir og tilfiki lata vit úr landi

KØDCENTRALEN

TH. 173. KONGEBROEN TH. 173.

Alltid i. Kl. ungt Oksekød,
Paalæg og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

okkara nógvan pening. Eg skal nevna nokur tøl:

Tað eru 117 sluppir í drift og 35 skonnartir, sum tilsamans á Suðurlandinum brúka um 13.000 snorisstykkir. Í Grønlandi, Íslandi og við Svalbard, hvar t. d. sum í ár í Grønlandi hevur verið drivið nógv línufiskarí, brúka teir í minsta lagi 18.000 stk. Eg haldi at heima í Føroyum verða brúkt eini 5000 stk. árliga, tá roknað verður við allari drift her við oyggjarnar. Tað verður tilsamans um 36.000 stk. fyri hvørt ár.

Við tað, at snorini hava ójavnar tjúkt og harav vera ójavn í prisi, havi eg sett meðalprisin til 4 kr. stykkið. Tað gevur tilsamans 144.000 krónur, lat meg siga runt roknað 150.000 kr. Aftrat kemur so upp móti 50.000 kr. í teymasnori.

Av togverki verður brúkt um 40 tons. Seta vit prisin til 1 kr. kg, verður tað 40.000 kr.

Her er so statt talan um ein pening uppá 240.000 kr. tilsamans.

Tað má vera hvørjum manni eyðsýnt, at tað er ein uppgáva hjá tingu at styðja eitt heima-virki, sum hevur ein marknað uppá 240.000 kr.

Á javnaðarflokksins vegna skal eg tessvegna mæla til, at tingið tekur væl fmóti hesum máli og veitir tí stuðul.

Ikki eiti á.

Blástjóri »Dimmalættingar« kunnger, at sakforararnir hava lýtt honum í oyra, at hann kundi felt P. M. Dam fyri injuriir, men at hann vildi »lade Naude gaa for Rete«.

Ája, »nyt er det, som sjælden sker, at Nille toer sit Asyn«.

Hvat kunna vit ikki vænta av sambandinum hereftir!

Hendir ná tað sama frá vinnuflokksins síðu, loypa trøllini á sjógvinn. Hvar veit. Eingin kann svørja fyri nakað í hesum dogum. Í gjárkvöldið frættist í Jøtunheims radio, at hin gamli Burnmann hevur lagt av at drekka blóð, og at Olgar danski er vorðin heilt »benovet« av hesum tíðindum.

Takið góðs við Tjaldrinum.